

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv 2014-2020

NATURA 2000 FINANSZÍROZÁS
EU finanszírozási lehetőségek a 2014-2020 időszakban
2013. Szeptember 10

Marczin Örs

természetvédelmi fejlesztési referens

Vidékfejlesztési Minisztérium, Természetmegőrzési Főosztály

Mi a Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv?

- Szakmai/stratégiai **tervezési dokumentum**
- Megmondja, hogy a 2014-2020 időszakban **Magyarország hogyan kívánja felhasználni a különböző uniós forrásokat** a Natura 2000-el kapcsolatos feladatok finanszírozására
- **Néhány fontos adalék...**
  - Az élőhelyvédelmi (43/92/EGK) irányelv 8. cikke alapján készül
  - **Országos** (nem regionális)
  - Tárgya: **Natura 2000 területek**, az irányelvek hatálya alá tartozó **minden hazai előfordulású közösségi jelentőségű faj és élőhelytípus**
  - „Élő” dokumentum, amelyet **rendszeresen (2 évente) felül kell vizsgálni**
  - **Az első terv benyújtásának ideje: 2013.04.18.**

Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora
and

Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds

**A PRIORITISED ACTION FRAMEWORK (PAF)
FOR NATURA 2000**

For the EU Multiannual Financing Period 2014-2020

HUNGARY

18 April 2013

Mire és hogyan használjuk?

„A vonatkozó ágazati tervek, programok és stratégiák (köztük a Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv) a LIFE-rendeletben említetteknek megfelelően koordinációs keretként szolgálnak a különböző alapokból való támogatásokhoz.”

A Közös Stratégiai Kerethez tartozó
uniós alapok közös rendelete

„Biztosítani kell a Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv és az operatív programok teljes összhangját, a Natura 2000 finanszírozás uniós alapokba történő megfelelő integrációja és a LIFE eszközzel való szinergiák maximális kihasználása érdekében.”

EB-ajánlások Magyarország részére

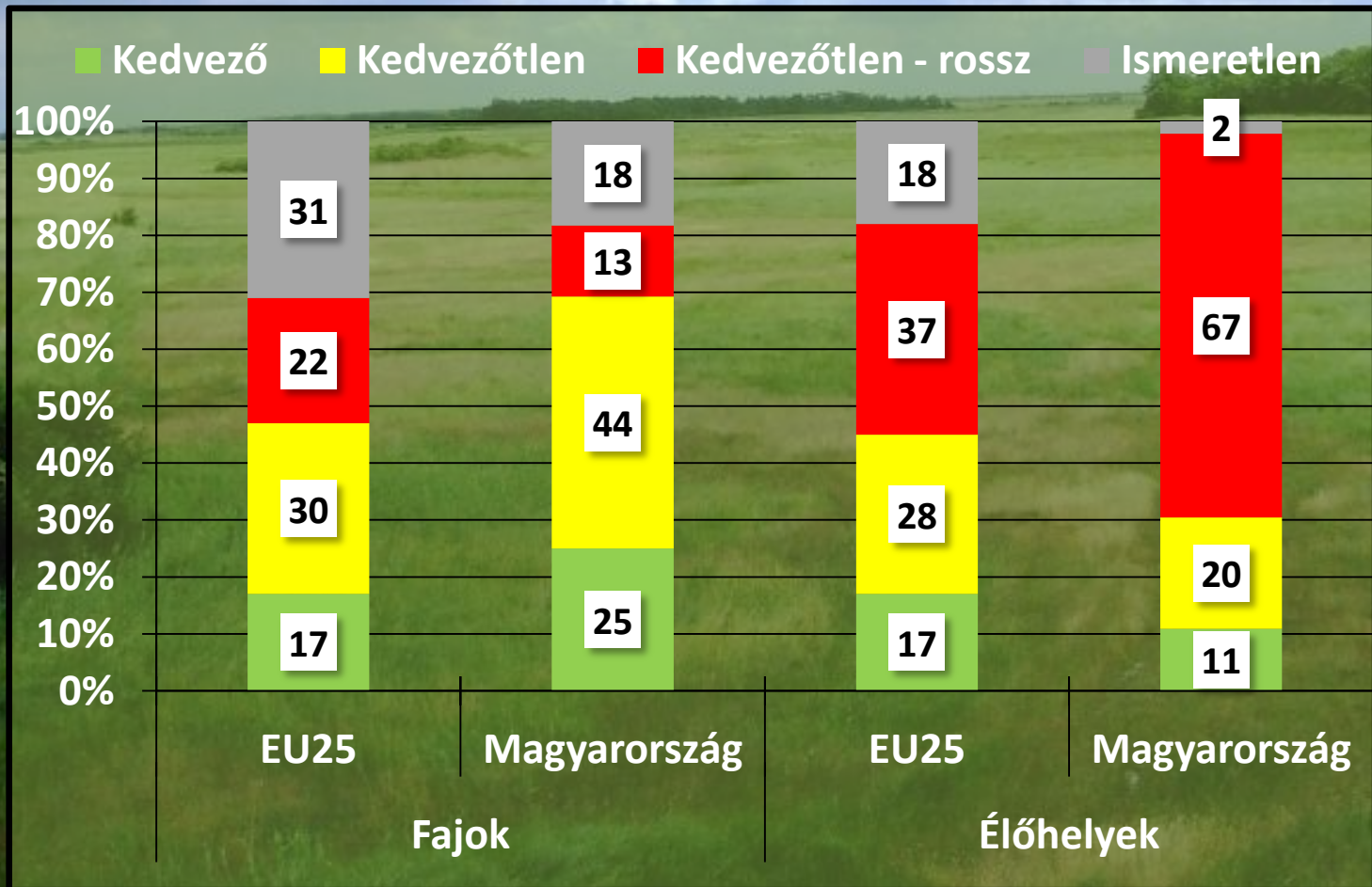

EU alapok közötti koordináció, a Natura 2000-hez kapcsolódó fejlesztési szükségletek alapokba történő integrációja

A tervezés rajtvonala...

... A Pannon régió közösségi jelentőségű természeti értékeinek természetvédelmi helyzete **2007**-ben (!)

A kitűzött cél...

...az uniós természetvédelmi irányelvek maradéktalan végrehajtása
(EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020, 1. Cél) érdekében a fajok és
élőhelyek természetvédelmi helyzetének jelentős javítása

2020-ra *uniós szinten* kedvező (vagy javuló) természetvédelmi
helyzetbe kerül:

- Az **élőhelyek 34%-a** (a jelenlegi helyzet: 17% EU szinten, 11% országosan)
- A **fajok 26%-a** (a jelenlegi helyzet: 17% EU szinten, 25% országosan)
- A **madárfajok 80%-a** (a jelenlegi helyzet: 52%-a EU szinten, az országos adat 2013-ban kerül meghatározásra)

A priorizált intézkedési terv felépítése

Megalapozás

- (A) A hazai Natura 2000 hálózat áttekintése
- (B) Az élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzete
- (C) Jogi és adminisztratív intézkedések a megőrzés és kezelés érdekében
- (D) Az uniós források felhasználásával kapcsolatos tapasztalatok**
- (E) A kezelés és fenntartás költségeinek

Célok, intézkedések

- (F) Stratégiai prioritások és célkitűzések a 2014-2020 időszakra**
- (G) A stratégiai célkitűzések teljesülését szolgáló intézkedések**
- (H) Monitorozás, értékelés , felülvizsgálat

A lényeg!

Prioritások és intézkedések azonosítása

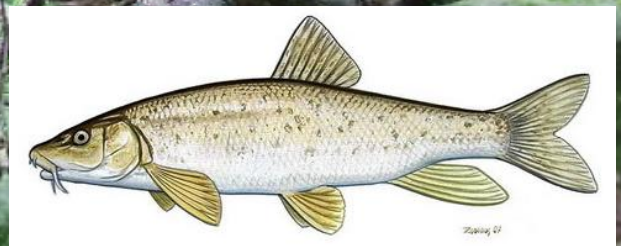

Prioritások és célkitűzések 1.

Nagyobb ökoszisztémák szerint (6 prioritás):

1. Sérülékeny vízháztartású **vizes és ártéri élőhelyek**
2. Természetes, módosított és mesterséges **vízterek** – folyók, tavak, sík- és dombvidéki **kisvízfolyások**
3. Alföldi/síkvidéki változó vízháztartású **gyepek**, erdők és erdő-gyep **élőhely-komplexek**
4. Domb- és hegyvidékek összefüggő **erdős területei**
5. Domb- és hegyvidéki **nyílt gypes és felnyíló erdei élőhelyek**, peremhelyzetű (hegylábi) **élőhelyek**
6. Elsődlegesen (intenzív) mezőgazdasági, halászati vagy más céllal **hasznosított területek, lakott területek**

Átfogó cél: az érintett ökoszisztémákra jellemző fajok és élőhely-típusok természetvédelmi helyzetének javítása

Prioritások és célkitűzések 2.

Általános, a természetvédelmi helyzet javítását **közvetetten** szolgáló prioritások (3):

7. Kutatás, monitorozás, ex situ fajmegőrzés
8. Bemutató, szemléletformálás, intézményfejlesztés
9. Gazdasági-társadalmi előnyök fenntartható hasznosítása

Átfogó cél: a Natura 2000 területek és a közösségi jelentőségű természeti értékek megőrzésének jobb megalapozása

Intézkedések

- 41 elemből álló egységes intézkedés lista
- Kapcsolódások:
  - Fajok és élőhelytípusok (sajátos igények és veszélyeztető tényezők alapján)
  - Finanszírozási lehetőségek (elsősorban EU)
  - Prioritások/célkitűzések

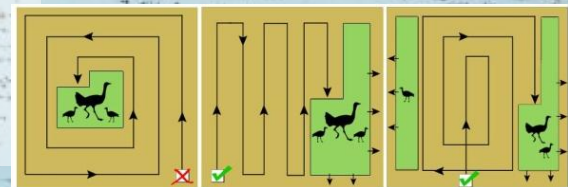
Intézkedés-csoport	Intézkedések száma	Finanszírozási eszközök
1. Természetvédelmi kezelés	13	EMVA és ETHA (ERFA)
2. Élőhely-fejlesztés, élőhely-rekonstrukció	10	ERFA, KA, LIFE
3. Kutatás, monitorozás, ex-situ fajmegőrzés	8	ERFA, EMVA, ETHA, LIFE, Horizon 2020, hazai források
4. Tervezés, szemlélet-formálás, intézmény-fejlesztése	7	ERFA, EMVA, LIFE
5. Gazdasági-társadalmi előnyök fenntartható hasznosítása	3	ERFA, EMVA, ETHA

Intézkedések – természetvédelmi kezelés (13)

- **Kezelési infrastruktúra fejlesztése** (pl. gép- és eszköz-beszerzés)
- **Kezelési előírások bevezetése (erdő/agrár/vízi környezetvédelmi kifizetések)**
- A bevezetett előírások betartásához kapcsolódó élőhely-fejlesztési intézkedések (**nem-termelő beruházások**)
- **Extenzív halastavak fejlesztése** (pl. nem termelő tóegységek, természet-közeli parti öv, vagy költőszigetek kialakítása)
- **Halgazdálkodási hasznosítású természetes vizekhez** kapcsolódó fejlesztések (pl. ívó helyek kialakítása, rehabilitációja)
- **Natura 2000 kompenzáció**
- **Agrár-erdészeti rendszerek kialakítása** (pl. fás legelők)

Lehetséges forrás: EMVA és ETHA, kisebb részben ERFA

Intézkedések – élőhely-fejlesztés (10)

- Idegenhonos **inváziós fajok** visszaszorítása
- **Szukcessziós folyamatok** szabályozása
- Leromlott **élőhelyek rehabilitációja**
- **Vízháztartás és vízminőség** javítása (pl. vízvisszatartás, vízpótlás, szűrőmezők kialakítása)
- **Medermorfológiai és vízfolyás-dinamikai viszonyok** helyreállítása
- **Zöld folyosók** kialakítása

- **Speciális élőhely-fejlesztési** beavatkozások (pl. barlangok denevér-barát lezárása, odú-kihelyezés)
- **Ökológiai átjárók** építése, légvezetékek kiváltása/átalakítása
- **Vadfajok** (nagyvad) kártételének megelőzéséhez szükséges infrastruktúra

Lehetséges forrás: ERFA, KA, LIFE

Intézkedések – kutatás, monitorozás (8)

- **Ismerethiányos fajok** életmenetét, ökológiai igényeit, taxonómiai helyzetét feltáró **alapkutatások**
- A veszélyeztető tényezők felszámolását és a **kezelést segítő alkalmazott kutatások**
- Fajok és élőhely-típusok **országos elterjedésének feltárása**
- A **monitorozás eszközparkjának fejlesztése**
- **Módszertani kutatások** egyes fajok és élőhely-típusok **monitorozásának** megalapozásához
- A **gazdálkodás** fajokra és élőhelyekre gyakorolt hatásainak vizsgálata
- Növény- és állatfajok **ex-situ megőrzését**, áttelepítését és visszatelepítését **megalapozó kutatások**, a szükséges **eszközrendszer fejlesztése**

Lehetséges forrás: ERFA, EMVA, ETHA, LIFE, Horizon 2020, hazai források

Intézkedések – bemutatás, intézményfejlesztés (7)

- A **bemutatás és tájékoztatás** eszközrendszerének fejlesztése
- Általános **Natura 2000 kampányok**, ágazat-specifikus útmutatók kidolgozása, képzési programok
- Az érintett kormányzati szervek **kapacitás-fejlesztése**
- A **területi jelenlét** infrastrukturális és személyi háttérének fejlesztésével

- **Területvásárlás**
- Natura 2000 **fenntartási tervek**
- **Határon átnyúló együttműködés**

Lehetséges forrás:
ERFA, EMVA, LIFE

Intézkedések – fenntartható hasznosítás (3)

- A Natura 2000 területek természeti értékeinek bemutatásához kapcsolódó **öko-turisztikai fejlesztések**
- Natura 2000 területeken, természetes alapanyagokból, környezetbarát módon előállított helyi termékek piacra jutásának támogatása (**termék védjegy**)
- Natura 2000 területek bemutatásához kapcsolódó tevékenységeket folytató **mikro-ill. kis- és közép-vállalkozások támogatása**

Lehetséges forrás: ERFA, EMVA, ETHA

Nyomon követés (kérdések - válaszok)

Kérdések:

1. Biztosítják-e a különböző EU források a fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének javításához szükséges forrásokat (input/output)?

2. Javul-e a fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzete (eredmény)?

Válaszok:

- Az érintett **operatív programok értékelése** (előzetes, köztes és utólagos),
- Az érintett fejlesztések (projektek) **megvalósításának nyomon követése és értékelése**
- A közösségi jelentőségű **fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének országos meghatározása**, ország-jelentés (2007, 2013, 2019...)

Nyomon követés (konkrét célok 2020-ig)

- A **természetvédelmi helyzet javítását célzó fejlesztések** a Natura 2000 területek legalább 5%-án
- A **természetvédelmi kezelés eszköz-háttere biztosított** a nemzeti park igazgatóságok vagyonkezelésben és használatban lévő területek legalább 50%-án a
- **Kötelező előírások** minden Natura 2000-es **gyepterületen és halgazdálkodással érintett területen** + kompenzációs kifizetések, ahol indokolt
- **Önkéntes vállalásokat támogató kifizetések** minden gazdálkodás által érintett Natura 2000 területen
- **Natura 2000 fenntartási terv** vagy azzal egyenértékű dokumentáció minden Natura 2000 területen
- Az „ismeretlen” értékelésű **fajok és élőhelyek száma** 50%-al csökken
- Megfelelően dokumentált **monitorozási módszertan** minden közösségi jelentőségű fajra és élőhelyre

Felülvizsgálat: 2014 végén – 2015 elején az első

Miért? – a felülvizsgálat okai

- **Az élőhelyvédelmi irányelv 8. cikke** (előírja a kétévenkénti felülvizsgálatot)
- **A fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének újabb értékelése** (menetrend szerint 2013-ban esedékes...elkészült!)
- **A 2007-2013 időszak** lezárása (az utolsó projektek 2015 közepén zárulnak!)
- **A 2014-2020 időszak** tervezése (eddig mozgásban, 2014-el válnak véglegessé az érintett EU rendeletek, ill. a hazai operatív programok rendszere)

KÖSZÖNÖM!

